

תלמוד בבלי מסכת פסחים דף טז עמוד ב

	רבי זירא		רב שמואל בר אמי
דמ תמצית נשפך כמים ולא מכשיר?	דמ תמצית גם בחולין לא מכשיר.	דמ תמצית נשפך כמים ולא מכשיר?	דמ תמצית נשפך כמים ולא מכשיר?
	רבי יוסי בן יעזר		רב שמואל בר אמי
שואלים- דם שנטמא וזרקו בשוגג- מכפר, במזיד לא מכפר- רואים שדם קודשים נטמא?	שואלים- דם שנטמא וזרקו בשוגג- מכפר, במזיד לא מכפר- רואים שדם קודשים נטמא?	מחזק דברי רבי זירא מהפסוק רק חזק...כי הדם...הנפש, רק דם שהנפש יוצאת=דם	מחזק דברי רבי זירא מהפסוק רק חזק...כי הדם...הנפש, רק דם שהנפש יוצאת=דם
תשובה-זה לפי חכמים תשובה-זה לפי חכמים		שואלים- ציץ מכפר, טומאת-דם, בשר, חלב	
	רב פפא		רב שמואל בר אמי
שואלים- פסוק: ונשא אהרן...עון הקודשים באיזה עון מדובר? פיגול-כתוב לא ירצה, נותר-כתוב לא יחשב, אלא טומאה שהותרה בציבור וזה דם דהיינו הדם מטמא?	שואלים- פסוק: ונשא אהרן...עון הקודשים באיזה עון מדובר? פיגול-כתוב לא ירצה, נותר-כתוב לא יחשב, אלא טומאה שהותרה בציבור וזה דם דהיינו הדם מטמא?	שואלים- פסוק: ונשא אהרן...עון הקודשים באיזה עון מדובר? פיגול-כתוב לא ירצה, נותר-כתוב לא יחשב, אלא טומאה שהותרה בציבור וזה דם דהיינו הדם מטמא?	שואלים- פסוק: ונשא אהרן...עון הקודשים באיזה עון מדובר? פיגול-כתוב לא ירצה, נותר-כתוב לא יחשב, אלא טומאה שהותרה בציבור וזה דם דהיינו הדם מטמא?

דם שאינו נשפך כמים - אינו מכשיר. מתקוה ליה רב שמואל בר אמי: הרי דם התמצית, דנשפך כמים ואינו מכשיר! - אמר ליה רבי זירא: הנח לדם התמצית, דאפילו בחולין נמי לא מכשיר. קבלה מיניה רב שמואל בר אמי. דאמר רחמנא רק חזק לבלתי אבל הדם כי הדם הוא הנפש, דם שהנפש יוצאה בו - קרוי דם, דם שאין הנפש יוצאה בו - אינו קרוי דם. תא שמע: דם שנטמא וזרקו, בשוגג - הורצה, במזיד - לא הורצה! מדרבנן, ודלא כרבי יוסי בן יעזר איש צרידה. תא שמע: על מה הציץ מרצה - על הדם ועל הבשר ועל החלב, שנטמא בין בשוגג בין במזיד, בין באונס בין ברצון, בין ביחיד בין בציבור! - מדרבנן, ודלא (כיוסף) +מסורת הש"ס: [כר' יוסי] + בן יעזר איש צרידה. תא שמע: ונשא אהרן את עון הקדשים וכי איזה עון הוא נושא? אם עון פיגול - הרי כבר נאמר לא ירצה, אם עון נותר - הרי כבר נאמר לא יחשב, הא אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה בציבור. מאי לאו - טומאת דם? - אמר רב פפא: לא, טומאת קמצים. תא שמע: הן ישא איש בשר קדש בכסף בגדו ונגע בכנפו אל הלחם ואל הניזיד ואל היין ואל שמן ואל כל מאכל היקדש ויענו הכהנים ויאמרו לו (יקדש)

רש"י מסכת פסחים דף טז עמוד ב

דם התמצית - אינו ראוי לזריקה, דכתיב כי הדם הוא (הנפש) בנפש יכפר - דם שהנפש יוצאה בו מכפר, ושארין הנפש יוצאה בו - אינו מכפר, אלמא: נשפך כמים אינו מכשיר, כדר' יוסי בר חנינא. דאפילו בחולין לא מכשיר - כדמפרש טעמא. קיבלה מיניה ר' שמואל - לפירושא דהאי טעמא מר' זירא אמאי לא מכשיר דם התמצית - לפי שאינו קרוי דם, והקרוי דם קרוי משקה דכתיב (במדבר כג) ודם חללים ישתה ומכשיר, כדכתיב וכל משקה וגו' ואוקימנא אהבשר, ושאינו קרוי דם - אינו קרוי משקה. הורצה - קרבן לבעלים, דמרצה ציץ, כדלקמן. במזיד לא הורצה - להיות בשר קרבן נאכל לכהנים, דקנסא הוא, אבל בעלים נתכפרו, כדאמרין ביבמות, בהאשה רבה (צ, א) דכיון דמדאורייתא מרצי נמי אמזיד - לא מצו רבנן למימר ליה זיל אייתי חולין לעזרה, קתני מיהת דם שנטמא - אלמא דם קדשים, שהוא משקין בית מטבחיא, מקבל טומאה, אלמא: משקין טומאת עצמן דאורייתא, ודכן דיוסף בן יעזר - מלטמא אחרים הוא, וקשיא לרב. ומשני לעולם טומאת משקין דרבנן - והך טומאת דם - דרבנן היא, ודקשיא לך הא העיד יוסף בן יעזר דגזירת רבנן לא אגזר אמשקי בית מטבחיא - האי תנא לית ליה דיוסף בן יעזר. על הדם ועל הבשר ועל החלב - בין שנטמא הדם, בין שנטמא הבשר, בין שנטמא החלב - הציץ מרצה, ולא שיהא בשר טמא נאכל, דאין ציץ מטהר ודוחה לא תעשה דהבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל, אלא לר' יהושע איצטריך דאמר בביצד צולין (פסחים עז, א): אם אין בשר - אין דם, וקאמר הכא: הני מילי - כשיצא בשר חוץ למחיצתו שאין ציץ מרצה על היוצא, או שאבד הבשר, אבל נטמא בשר קודם זריקת דם - הציץ מרצה עליו להתיר דם לזריקה. בין בשוגג בין במזיד - והאי דתני לעיל בשוגג הורצה במזיד לא הורצה, בכיצד צולין פליגי בה אמוראי, חד אמר: טומאתו בין בשוגג בין במזיד, אבל זריקתו בשוגג - אין, במזיד - לא, וחד אמר איפכא. בין ביחיד - בקרבן יחיד, מזיד ורצון אחד הוא, אבל גבי שוגג שייך מזיד, וגבי אונס שייך רצון, ושוגג ואונס תרי מילי נינהו, וקתני מיהת על הדם, אלמא: דם קדשים מקבל טומאה, ושמע מינה טומאת משקין דאורייתא, ולא רצו רבנן לטהר משקי בית מטבחיא, וקשיא לרב. מדרבנן - וקסבר האי תנא דאמשקי בית מטבחיא נמי גזר, ודלא כיוסף. ונשא אהרן - בציץ כתיב. את עון הקדשים - פסול הקרבן יכשיר וירצה, ואינו מכפר על האוכלין אותו טמא - דעון הקדשים כתיב, ולא עון הכהנים. איזה עון הוא נושא - איזה פסול הוא מכשיר, אם עון פיגול - הרי כבר נאמר לא ירצה, גרסינן בתורת כהנים ואם עון נותר - הרי כבר נאמר לא יחשב, והכי פירושו: אם עון פיגול, והוא מחשבת חוץ למקומו, שנקראת פיגול כדכתיב בקדושים תהיו: ואם האכל יאכל ביום השלישי פגול הוא לא ירצה ומוקמינן לה בזבחים בפרק שני (כח, ב) אם אינו ענין לחוץ לזמנו - תנהו ענין לחוץ למקומו, הרי כבר נאמר לא ירצה בקדושים תהיו כדפרשינן, ואם עון נותר, מחשבת נותר ששחטו על מנת להתיר ולאכלו חוץ לזמנו - הרי כבר נאמר לא יחשב - ואם האכל יאכל מבשר זבח שלמין ביום השלישי וגו' בפרשת צו את אהרן, ואמרין בזבחים ובתורת כהנים: במחשב לאכול שלא בזמנו ביום השלישי הכתוב מדבר, וכתיב לא יחשב לו - אלמא לית ליה תקנתא, ורובא גרסי איפכא: אם עון פיגול - הרי כבר נאמר לא יחשב, ומוקמינן ליה לפיגול חוץ לזמנו, שכן לשונו בכל הגמרא, ואם עון נותר - הרי כבר נאמר לא ירצה ומוקמינן ליה בנותר ממש, ולא יתכן, חדא: דלא כתב לא ירצה אלא במחשבת חוץ למקומו וחוץ לזמנו, ועוד: אי נותר ממש - למאי לא ירצה, אי לאכשורי קרבן - הרי כבר נאמר הוא משעה שנעשו עבודות דמו בהכשר, כדאמרין בתורת כהנים: או אינו אלא באוכל מזבח ביום השלישי הכתוב מדבר, וכי אפשר לומר כן, מאחר שהוכשר חוזר ויפסל, ואם לא ירצה לא יתכפר האוכל נותר קאמר - וכי יש כפרה לחייבי כריתות, ועוד: לא

תוספות מסכת פסחים דף טז עמוד ב

דם שאינו נשפך כמים אינו מכשיר - הקשה ה"ר יעקב דאורלינ"ש א"כ דם חיה ועוף דטעוניהם כיסוי לא יהיו מכשירים דכיון דטעוניהם כיסוי לא חשב נשפך כמים דאמרין בפ' כיסוי הדם (חולין פד: ושם) אמריתו חיה בכלל בהמה לסימנים אימא נמי בהמה בכלל חיה לכיסוי ומשני אמר קרא על הארץ תשפכנו כמים אלמא דם חיה לא חשב נשפך כמים ולא פירכא היא דכל דם הנשפך כמים לארץ ואין צריך לקבלו בכלי כגון דם חיה הוקש למים לענין הכשר וגם לענין כיסוי היה ראוי להקישו למים אי לאו דגלי קרא להדיא. מדרבנן ודלא כרבי יוסי בן יעזר - ה"מ לאוקמא מדאורייתא וכמ"ד טומאת משקין דאורייתא אלא ניחא לאוקמא מדרבנן וסבר האי תנא מאי נטמא הכשר כמו שאמר רב. על הבשר - בפ' כיצד צולין (לקמן עח.) אמרין לר"א דאמר יש דם אף על פי שאין בשר הציץ מרצה על האכילות למאי הלכתא לאקבועי בפגול ולאפוקי מידי מעילה ודלא כפ"ה דפי' דלא את' אלא כר' יהושע. ה"ג ר"ת א"ת עון פיגול הוא נושא הרי כבר נאמר לא יחשב ואם עון נותר הרי כבר נאמר לא ירצה - דהכי איתא במסכתא בהדיא בפ"ב דזבחים דדריש תרויהו מחד קרא אריכא דפרשת צו ורישיה דקרא דכתיב ביום השלישי מוקי למחשב לאוכלו חוץ לזמנו וסיפא במחשב לאוכלו חוץ למקומו ובת"כ האהי קרא דצו איתא האי גירסא ורש"י הגיה איפכא על פי ת"כ דפרש' קדושים דהתם ודאי דריש מקרא זוטא ואתה בריית' נשנית לפי מה שרצה הגמרא בזבחים בתחל"ל ללמוד חוץ למקומו מקרא זוטא דקדושים ולכל הפי' ק"ק אמאי נקט עון פיגול ברישא.

הא אינו נושא אלא עון טומאה שהותרה מכללה - תימה לר"ת למ"ל שהותרה מכללה תיפוק ליה דליכא לאוקמא לקרא אלא בהכי כדמפרש אי עון פיגול וכו' ואור"ת משום דקרא משמע דלא מרצה אלא דבר שיש לו היתר בשום מקום דכתיב בסיפא דקרא לרצון להם ופיגול ונותר נמי הותרו מכללם במנחת כהנים ובמנחת נסכים דתנן בפ' ב"ש (זבחים מג: ושם) דאין חייבים עליהם משום פיגול ועוד דפיגול חוץ למקומו הותר מכללו בבמה וכן משמע בהקומץ רבה (מנחות כה.) דפרין אימא עון שמאל שהותר מכללו ביום הכפורים אמר קרא עון עון שהיה בו ודחיתיו והיינו משום דאלרצון סמיך וה"ק עון שהוא לרצון וא"ת דהתם פרין נמי ואימא עון יוצא דהותר מכללו בבמה ומשני לרצון להם לפני ה' עון דלפני השם הוא נושא ולא יוצא וא"כ בפיגול דחוץ למקומו נמי נימא הכי ומאי קאמר אם עון פיגול וכו' וי"ל דיוצא ודאי אינו לפני ה' אבל מחשב להוציא לפני השם קרינן ביה.